

ARNHEMSE SCOURANT.

DONDERDAG 29 JULI.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's wecks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentie is f1.00, en voor telken regel, behalve 35 centen, en voor elke plaatsing.

Verbod van uitvoer van granen of andere levensmiddelen.

Sedert eenigen tijd heeft de duurte der levensmiddelen, veroorzaakt door den vermeerderden uitvoer naar Engeland, maar vooral door den slechten oogst der laatste twee jaren, tot luide klagten aanleiding gegeven. Men is niet bij klagen gebleven; de menigte, welke niet rede-neert, maar zich door hartstogt en oogenblikkelijke drift laat leiden, heeft de openbare orde gestoord en door geweer-kogels, sabelhouwen en strafvervolgingen heeft men die trachten te herstellen.

Menige stem heeft zich bij deze gelegenheid laten hooren ter gunste van een verbod tot uitvoer; men heeft daardoor het zoogenaamd opkopen der levensmid-delen trachten te beletten. Het genees-middel is erger dan de kwaal. Men dringt er, echter, meer en meer op aan en zelfs een gedeelte der onafhankelijke dagblad-pers heeft zich luide over de regering beklagd, dat deze geen verbod van uit-voer van alle eerste levensbehoeften voor-schreef. Wij vinden dit te noodlottiger, als men daardoor de onbeschaafde bur-gerij in eene dwaling versterkt, welke haar nimmer uitkomst geven, maar wel in den kerker brengen kan, of den dood door kruid en lood kan doen vinden.

Een verbod van uitvoer heeft immer ten gevolge gemis van invoer. Geen vreemdeling vertrouwt zijne waren aan een land, waar hij, zoo hij daarvoor geenen behoorlijken prijs bedingen kan, die niet naar eene betere markt vervoeren kan. Uitvoer en invoer kunnen el-kander niet missen. Alleen in dat land, hetwelk meer granen (want deze heeft men vooral in het oog) verbouwt, dan het voor zijne behoeften noodig heeft, zou de maatregel met minder gevaar kun-nen genomen worden; wanneer plaatse-lijke omtandigheden dien noodig mogten doen oordeelen; maar zeker niet in een land, hetwelk een meer of min belang-rijk gedeelte zijner jaarlijksche behoefte van elders ontvangen moet. Het gemis aan invoer zou daardoor ten gevolge heb-ben, dat de voorraad, onvoldoende zyn-de, tot buitensporige prijzen zoude rij-zen en dus juist het tegendeel bewerken van hetgeen men wenschte.

Gelooft men buitendien door verbods-wetten den uitvoer te kunnen weeren?

Het bijzonder belang ziet en rekt scherp, en het zal wel middelen vinden, zijne waren, ondanks wotten en overbieden, op eene betere markt aan den man te brengen. Zeer spoedig zal zich een sluik-handel organiseren, welke het gewensch-te voordeel van den maatregel, zoo hij dat hebben kon, zou wegnemen.

Vreest men daarentegen voor opkoo-pers, welke hunne granen bewaren, ten einde den prijs op te drijven, zoo is er geene ijdelere vrees denkbaar. De concu-rentie zal spoedig zulk een hersenschim-mig plan in duigen doen vallen en wat de binnenlandsche concurrentie niet deed, zou de buitenlandsche doen. Niemand zou meer bedrogen worden dan die zich aan zulke speculatiën waagde.

Het is niet de eerste gelegenheid, dat Europa door gebrek of hongersnood ge-teisterd wordt; vroeger en later heeft men, in zulke gevallen, zijne toevlugt tot verbod van uitvoer genomen. En welke was de uitkomst? Dat daar meer gebrek werd geleden, dat daar de prijzen hooger ste-gen, waar het verbod gedaan was, dan waar dit niet het geval was. Frankrijk, hetwelk zijne havens sloot, leed meer en zwaarder dan Holland en Engeland, wel-ke in- en uitvoeren lieten. En wij be-hoeven onze voorbeelden niet uit vroege-re tijden te halen. Nog weinige dagen geleden, werd bepaald en omstandig me-degedeeld, hoe in Saksen, waar de uitvoer vrijgelaten was, de prijs in deze tijden nimmer zoo hoog gestegen was als in het naburig Bohemen, waar de uitvoer ver-boden was. Dezelfde oorzaken hadden de-zelfde gevolgen.

Zeker is het, in eenen tijd als den te-genwoordigen, de zaak van het bestuur van land en gemeente, om alle lasten, welke op de noodzakelijkste levensmiddelen rus-ten, op te heffen, opdat daardoor niet de markt gedrukt en aan den vreemdeling boven den inboorling eene premie ge-schonken worde, maar invoer en uitvoer behooren vrijgelaten te blijven. De vrij-heid heeft, gelijk immer, hier met hare nadeelen ook hare voordeelen. De laat-sten overwegen verre de eersten en men berooft zich door een verbod van uitvoer daarvan moedwillig; dewijl men in plaats van de aanvulling van het aanwezige mo-gelijk te maken, zich bij de optering van het bestaande moet bepalen. Men moet dus het volk door andere middelen te

hulp te komen en het niet het hoofd op hol brengen door groote verwachtingen van een verbod van uitvoer, verwachtingen, welke niet verwezenlijkt kunnen worden; maar welke, integendeel, de bitterste teleurstellingen zullen doen ge-boren worden.

Buitenlandsche berigten.

FRANKRIJK.

Paris, 25 juli. Men zegt, dat de heer Pellapra aan den prefect van politie eene som van 10.000 franken heeft doen ter hand stellen, om te strekken tot de in-vrijheidstelling van gevangenen voor schulden, behoorende tot de arbeidende klassen.

— De gezondheid van den heer Teste begint al meer en meer ongerustheid te verwekken. Uit vrees voor eene hersenontsteking heeft men hem ijs op het hoofd geapliceerd, maar deze operatie heeft hem volstrekt niet verligt.

Op den 21sten werd zekere M. J., oud-notaris, agent d'affaires, te Marseille in hechtenis genomen wegens schulden. Toen hij nu door een' deurwaarder en een' gendarme in een rijtuig naar de gevangenis werd gebracht, trok hij plotseling eenen ponjaard uit zijnen zak en doorstak zich zoodanig, dat hij den geest gaf, alvorens men hem ter hulp kon snellen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 26 juli. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de commissie van rapporteurs haar algemeen verslag uitgebragt over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal, voor zooveel de rogge aangaat, en desselfs vervanging door andere mid-delen. — Wordt besloten de beraadslagingen over dat ontwerp te bepalen op aanstaanden woensdag.

De heer Faber van Riemsdijk dringt thans aan op de vaststelling van de beraadslagingen over de ontwerpen, uitmakende de staatsbegrooting voor 1848 en 1849, onmiddellijk na afloop van die over be-deelde voordragt nopens de rogge.

De heer Duymaer van Twist merkt aan, dat het in de vorige zitting niet alleen het verlangen is geweest, dat de beraadslagingen over de voordragt, betrekke-lijk den accijns op de rogge, die over de staatsbe-grooting zouden voorafgaan, maar dat het soewel zijn verlangen, als dat van andere leden, was, dat die over de ontwerpen nopens het stem- en kies-regt de discussiën over de staatsbegrooting evensoer zouden voorafgaan.

De heer van Goltstein ondersteunt dat gevoelen. Over het algemeen is het in elken constitutionelen staat het geval, dat de beraadslagingen over de begrooting de laatste voor den afloop der zitting zijn. Is toch eenmaal de begrooting afgehandeld, dan staat het aan de regering vrij, om de zitting der Kamers te sluiten en daardoor de mogelijkheid af te snijden, om an-dere onderwerpen te behandelen. Op dien grond verlangt hij insgelijks, dat de discussiën over de be-grooting voorloopig worden uitgesteld.

De heer Luyben verklaart zich voor de vaststelling der beraadslagingen over de begrooting na afloop van die over de rogge. Na die over de begrooting, kunnen die over het stem- en kiesregt volgen. Hij gelooft niet, dat de regering de behandeling, wegens het stem- en kiesregt, na de beraadslagingen over de be-

grootig zal verschuiven, daar immers die voorstellen van den kant van het bewind zijn gedaan.

De heer *Faber van Riemsdijk* dringt nog nader zijn gevoelen aan.

De heer *van Heemstra* ondersteunt het gevoelen tot vaststelling der discussiën over de begroting. In de vorige zitting is het verlangen kenbaar gemaakt, dat de beraadslagingen over de rogge-voordragt voor die over de begroting zouden plaats hebben. Dit zal thans het geval zijn. Het te nemen besluit, om thans de beraadslagingen over de begroting aan de orde van den dag te stellen, is met dat, in de vorige zitting genomen, in geenen deele in strijd, maar komt daarmee overeen, en sluit zich als het ware daaraan aan, nadat de discussiën over de rogge-wet bepaald zijn en vooraf zullen gehouden worden.

De heer *Luzac* gelooft, dat de vergadering zeer verkeerd zou handelen door de beraadslagingen over het stem- en kiesrecht niet te doen plaats hebben voor die over de begroting. Die over het budget moeten de laatste zijn gedurende de tegenwoordige zitting.

De heer *de Man* vraagt, of het de bedoeling is, dat de beraadslagingen over de begroting *dadelijk* zullen aanvangen na afloop van die over de rogge-wet?

De heer *Faber van Riemsdijk* zegt, dat zijn voorstel in een' redelijken en gezonden zin moet worden opgevat, en dat hij meent, dat, na afloop van de beraadslagingen over de voordragt tot afschaffing van den rogge-accijns, de discussiën over de begroting, *dadelijk*, bij voorbeeld, den volgende dag, zullen aanvangen.

Bij hoofdelijke omvraag, wordt het voorstel van den heer *Faber van Riemsdijk* aangenomen met eene meerderheid van 27 tegen 23 stemmen en derhalve bepaald, dat de beraadslagingen over de begroting van 1848 en 1849 zullen aanvangen na afloop van die over de voordragt wegens de rogge.

De beraadslagingen worden geopend over het voorstel van den heer *Hoffman*, strekkende tot aanbieding van een adres aan den koning, waarbij in eerbiedige bewoordingen zou worden kenbaar gemaakt, dat, bij het jongste met België gesloten verdrag, van de bepalingen der grondwet zou zijn afgeweken.

De heer *Boreel van Hoogelanden* acht het onderwerp, thans aan de beraadslaging voorgesteld, van zoo groot gewigt, dat hij niet gaarne zijne stem daarover zou willen uitbrengen, zonder de beschouwingen aan zijne medeleden te onderwerpen, die zijne overtuiging ten dese bepaald hebben. De argumenten, die daarbij beslissen moesten, komen hem voor tot dus verre niet genoeg op den voorgrond gesteld te zijn geworden.

Spreker onderzoekt: 1o, of hier inderdaad door de regering in strijd met de grondwet gehandeld is; 2o, Of, bij eene bevestigende beantwoording dier vraag, er door de Staten-Generaal een adres tot beklag over grondwetsschennis aan den koning behoort aangeboden te worden.

1o. Volgens de sienwijze des voorstellers, zou strijdig met de grondwet gehandeld zijn, door bij het traktaat met België bepalingen te maken, waarbij het vastgestelde bij de wet van 19 juni 1845 te niet wordt gedaan; hier zou strijd zijn met artikel 195 der grondwet.

Ten anderen, door wijzigingen in de regten, geheven krachtens hetzelfde tarief, zou de regering gehandeld hebben in strijd met artikel 106.

Spreker aarzelt niet, die stellingen als zoodanig aan te nemen. Artikel 195 bepaalt toch duidelijk, dat de wetgevende magt alleen door de drie takken der wetgeving *gezamenlijk* wordt uitgeoefend, zoodat het wijzigen of afschaffen van wettelijke bepalingen, gelijk bij het traktaat geschied is, niet door één tak der wetgeving bepaald kan worden. Wat artikel 195 verder betreft, het gaat niet op, te zeggen, dat hier niet bepaaldelijk eene nieuwe belasting wordt ingevoerd. De ontwerpers der grondwet bedoelden immers 1o, aan de geheele wetgevende magt en niet aan één harer takken de vaststelling van het finansië-stelsel van den staat op te dragen. In verband daarmee staat artikel 122 en artikel 124. Voorts wilde men den ingezetenen eenen waarborg geven, dat hun geene zwaardere lasten zullen worden opgelegd dan die door de volksvertegenwoordiging zijn goedgekeurd. Aan die strekking wordt te kort gedaan, die waarborg gaat verloren, wanneer de regering, zonder medewerking der Staten-Generaal, de regten op in- en uit- en doortoe kan verminderen of vermeederen;

spreker zegt ook verminderen, want daardoor kunnen zij voor anderen drukkender worden.

Maar men beroept zich ook op artikel 57 der grondwet. Dat geeft aan den koning eene bijna onbeperkte magt, om, zonder medewerking der Staten-Generaal alle verbonden en verdragen te sluiten; dit artikel is steeds beschouwd als inhoudende eener der schoonste attributen van het koninklijk prerogatief en tevens eene der noodzakelijkste bepalingen onzer grondwet, ook in het algemeen belang. Men voert ook aan, dat, gedurende ons geheel constitutioneel bestaan, dat regt van den vorst ook nooit betwist, die uitlegging van artikel 57 nooit bestreden is geworden. Volgens dat gevoelen, zou artikel 57 der grondwet alle andere bepalingen van dat staatsverdrag domineren, en zoodra 't het aangaan van verbonden of verdragen geldt, alle andere bepalingen en beginselen van ons staatsverdrag als niet geschreven moeten beschouwd worden, zoodat de handelingen der regering, bij het sluiten van verbonden, noch aan artikel 195, noch aan artikel 106 getoetst zouden mogen worden. Dit, nu, is de meening van de overgrootste meerderheid deser vergadering. Spreker kan die geenszins deelen.

Tot die tegenovergestelde meening hebben hem onderscheidene gronden geleid. Zoo kan hij dat dominerende van artikel 57 der grondwet niet toegeven. Het Nederlandsche staatsrecht kent dat overkenschende denkbeeld niet. Hij acht zulks gevaarlijk. Een Oud-Nederlandsch beginsel is, dat aan de hooge overheid niet overgetaten wordt over lijf en goed van de ingezetenen te beschikken; daarom moeten ook de afgevaardigden een bepaald aandeel aan de wetgeving nemen. Dat zijn hoofdbeginselen van Nederlandsch staatsrecht, die, even als de opdracht van 's lands souvereiniteit aan het huis van Oranje, even als de vrijheid van godsdienst, op aloude regten en herinneringen grond, nimmer verloohend kunnen worden, en in onze grondwet (artikelen 106 en 195) ter neder geschreven werden. Artikel 57 vindt dus, volgens sprekers insien, zijne beperking in de hoofdbeginselen van het Oud-Nederlandsche staatsrecht, uitgedrukt in artikel 106 en 195.

Nu beroept men zich op de letter van artikel 57; voorzeker is den vorst opgedragen *alle* verbonden en verdragen, dus ook van handel en scheepvaart, te sluiten; maar volgt nu daaruit, dat de vorst in die verdragen alle bepalingen, hoe strijdig zelfs met 's lands wetten, ja, strijdig met de grondwet zou kunnen opnemen? En zonder die door de andere takken van wetgeving te doen bekrachtigen? Daarvan is niets in artikel 57 te lezen.

Men wil dat wel ook daaruit afleiden, dat de vorst afstand van grondgebied kan doen in oorlogstijden en des veranderen, wat in de grondwet zelve bepaald is; doch juist dat vindt men uitgedrukt in de grondwet. En dat dit regt den vorst gegeven is, laat zich gereedelijk verklaren in een tijdstip, toen het nog zoo versch in het geheugen was, hoe spoedig vijanden in het hart des lands konden dringen.

Men beroept zich ook nog op de vroegere staatsregelingen, die van 1798, 1801 en 1805, die de bekrachtiging van traktaaten van handel en scheepvaart door het wetgevend lichtzaam vorderden; terwijl dit nu aan den koning uitsluitend zou zijn overgelaten. Spreker erkent de juistheid dier gevolgtrekking niet. De beweerde magt des versten zou dan de gansche grondwet beheerschen. Dat ware eene gewaagde stelling. Spreker kan niet aannemen, dat mannen als *van Hogendorp* en *Elout* aan artikel 57 zoo onbepaalde magt, zoo onbepaalde betekenis zouden hebben willen toekennen. Maar hier komt geene vooronderstelling te pas; *van Hogendorp* leest uitdrukkelijk het tegendeel in zijne werken. (*Bijdragen*, VIII.)

Indien spreker nu met de stelling van den geachten voorsteller instemt, dat er steeds aan artikel 57 eene verkeerde uitlegging is gegeven, dan moet hij zich nog afvragen, of hij dan ook mag medewerken tot het eigenlijk voorstel, tot het aanbieden van een adres aan den koning, om de bezwaren ten dezen opzichte kenbaar te maken? Die vraag meent spreker ontkennend te moeten beantwoorden.

Hij deelt ook het gevoel, reeds bij de beraadslagingen over het in overweging nemen van het ahangig voorstel genit, dat, indien er inderdaad onmiskenbare grondwetsschennis plaats heeft gehad, dese vergadering hare bezwaren deswege niet bij een adres

aan den koning behoort kenbaar te maken; maar dat dan de ministers ter deze zake in staat van beschuldiging behooren gesteld te worden; dat het ten hoogste strijdig zou zijn met het denkbeeld van onschendbaarheid van het geëerbiedigd hoofd van den staat en der persoonlijke verantwoordelijkheid van 's konings ministers, dat de Staten-generaal hunne klagen over grondwetsschennis voor den troon zouden uitstorten.

Maar, gesteld, dat het aanbieden van een adres van dien aard grondwettig ware, dan nog meent spreker, dat de Kamer zich hiervan onthouden moet. Men mag zich het niet ontveinzen, dat het een allergewigtigste stap zou zijn, indien beide Kamers besluiten mochten, om met zulk eene klacht den koning te naderen. Tevens is het niet te ontveinzen, dat sedert eene lange reeks van jaren en door de regering en door de Staten-Generaal altijd die ruime zin aan artikel 57 der grondwet gegeven is, dat men het koninklijk prerogatief, bij dat artikel bepaald, als eene onbeperkte magt beschouwd heeft. Spreker brengt daarvan eenige bewijzen bij. Een nimmer heeft dit aanleiding tot aanmerking van de Kamer gegeven. Bij meer dan eene gelegenheid heeft de regering zich op de bepaling van artikel 57 in dien geest beroepen en nimmer heeft dit tot ernstige tegenspraak van de zijde deser vergadering aanleiding gegeven; veel meer herinnert men zich nog het gebeurde bij de bekrachtiging van de wet nopens het eindtraktaat met België. En nu, slechts vijf jaren daarna, nu er hier twijfel ontstaat over artikel 57, zou men tot den gewichtigen, bedoelden stap komen! Dit kan spreker niet beamen, vooral niet, als hij ziet, dat dertig jaren lang de daartegenover staande zin gehuldigd is. Hij kan dus zijne ondersteuning aan het gedane voorstel niet geven.

De heer *Schooneveld* zegt, dat een van beiden waar is: of er dient aan artikel 57 der grondwet die gezonde en verstandige uitlegging te worden gegeven, dien de geachte voorsteller verlangt en die door den vorigen spreker beaamd wordt, of dat artikel strijdt geheel met de grondslagen onzer grondwet, bepaaldelijk met de artikelen 106 en 195. Trouwens, als het niet waar is, dat het koninklijk prerogatief zich alleen uitstrekt tot het sluiten van tractaten en niet mag ingrijpen in die onderwerpen, die bij de wet worden geregeld, dan is inderdaad de medewerking der Staten-Generaal niet meer noodig; dan kan de koning alles, wat anders door de wetgevende magt gezamenlijk, d. i. den koning met de Staten-Generaal, moet worden daargesteld, alleen doen; dan is het ook niet waar, dat zij te samen de wetgevende magt uitmaken; en dan is tevens aan den koning de magt gelaten, om belastingen zonder eene wet te heffen, mits hij dit altijd doe bij tractaat. — De spreker nu beschouwt de uitlegging, aan artikel 57 door de regering gegeven, eene sterke anomalie met geheel de economie onzer grondwet, hij erkent het prerogatief des konings, om verdragen en verbonden te sluiten, maar daarin mag nooit iets voorkomen, dat in strijd is met objecten, die bij ons bij de wet zijn vastgesteld. Hij is dus het systeem van den geachten voorsteller ten sterkste toegedaan. Wat echter de vraag betreft, of men nu der regering zal imputeren eene grondwets-verkrachting bij eene handeling, die gedurende 30 jaren door alle takken van wetgeving hier te lande nooit anders is verstaan dan ook bij deze gelegenheid, acht de spreker onmogelijk. Een adres in dat opzigt is eene swakke daad, waar men het regt heeft, de ministers in staat van beschuldiging te stellen. Maar het adres komt den redenaar thans ondoelmatig voor. Hij behandelt echter een ander punt dienaangaande. Wanneer alzo, in den stand der zaak, aan het traktaat met België kracht van wet moet worden toegekend, dan zijn er over hetzelfde onderwerp voor ons twee wetten naast elkander. Is nu de wet, bepallende het tarief van 1845, geabrogeerd, geheel geabrogeerd door het traktaat, of omgekeerd? Wat is nu voor ons, de ware wet? Wat zal er moeten gebeuren, indien uit het eene door het andere verschil van gevoelen ontstaat? Dan zal het, volgens spreker, de groote vraag zijn, of de regterlijke magt niet meer kracht zal hebben aan de wet dan wel aan het traktaat. Hij beroept zich op een belangrijk geschilpunt van gelijkoortigen aard, dat zeer onlangs bij den Hoogen Raad is behandeld, betreffende eene zaak tusschen de Dusseldorpse en Nederlandsche stoomboot-maatschap.

pjea. In zoodanigen stand van zaken, zal de reg-
terlijke magt immer geheel kunnen vernietigen. Daar-
toe nu heeft ons de verkeerde uitlegging van artikel
57 gebragt. Hij hoopt, dat de regering nu toch een-
maal zal inzien de noodzakelijkheid, om, onder anderen,
in dit opzigt verandering in de grondwet daar te
stellen. Hij wil haar in deze niet bepaald provo-
ceren, maar elke gelegenheid te baat nemen, om
haar van die noodzakelijkheid te overtuigen. Er
kunnen, volgens hem, geene twee wetten naast el-
kander bestaan, die met elkander in strijd zijn. Er
dient in de geopperde bezwaren in deze te gemoet
gekomen te worden. Daartoe zou men het best ge-
raken door zoodanige wijzigingen in het traktaat te
brengen, waardoor die bezwaren zouden worden op-
geheven en uit den weg geruimd. — Hij brengt voorts
nog eenige bedenkingen in het midden omtrent den
vorm, die bij het hier behandelde onderwerp is in
acht genomen. Het 7de hoofdstuk van het reglement
van orde der Kamer spreekt van voorstellen van wet,
ingevolge artikel 114 der grondwet, door leden der
vergadering te doen. Het 8ste hoofdstuk handelt over
voorstellen van adressen. Het tegenwoordige voorstel
dus behoefde niet, volgens het reglement, naar de
afdeelingen te zijn verzonden, zoo als hier evenwel is
geschied. Zuiks kwam, volgens spreker, alleen te
pas, ingeval er sprake was van voorstellen van wet,
naar aanleiding van artikel 114 der grondwet. Der-
halve had reeds dadelijk het tegenwoordige voorstel
in discussie moeten zijn gebragt, en is hier dienvol-
gens een verkeerde weg gevolgd.

De heer van *Goltstein* doet uitkomen de strekking
van het voorstel en de twee punten, die bij de be-
handeling daarvan ter sprake komen: 1o. het onder-
zoek, of werkelijk het traktaat met België niet in
overeenstemming is met de grondwet; 2o. ten aan-
zien van het middel, of het voorstel strekt, om, zoo
veel mogelijk, die bezwaren uit den weg te ruimen?
Ten aanzien van het recht verstand van artikel 57 der
grondwet acht spreker het van zijne zijde niet meer
noodig, in wydloopige beschouwing en ontwikkeling
te treden; want bij de eerste gelegenheid, dat dit
onderwerp aan het onderzoek der Kamer is onder-
worpen, heeft hij zijn gevoelen deswege blootgelegd,
dat vervat is geweest in eene nota, voorkomende
onder het voorloopig verslag. Hij zal zich dan ook
nu bepalen, met kortelijk zijn gevoelen daaromtrent
op te geven. Artikel 57 kent voorreken aan den kon-
ing de bevoegdheid toe, om verbonden en verdra-
gen te sluiten. Dat artikel staat, echter, niet op
zich zelf. Er zijn andere artikelen in de grondwet,
die daarmede in verband staan en waaruit de ware
uitlegging van het eerstgenoemd artikel moet worden
ontleend. En als men dan artikel 57 in verband
beschouwt met de artikelen 106 en 195 der grond-
wet, bij welke de welgevende magt gezamenlijk wordt
uitgeoefend door den koning en de Staten Generaal
en bij welke geene belastingen ten behoeve van
's lands kas kunnen worden geheven dan uit kracht
van eene wet, dan zal men daarin vinden de gren-
zen, voor de verschillende magten in den staat
afgekend, omdat die verschillende bepalingen der
grondwet met elkander moeten worden in verband
beschouwd en geene andere magt des konings toela-
ten, dan zijne bevoegdheid, binnen die grenzen be-
schreven, en hem de bevoegdheid ontzeggen, uit eigen
hoofde veranderingen of wijzigingen te brengen
in het bestuur of de heffing van belastingen, die bij
de wet worden geregeld. — Ziedaar den eersten grond,
waarop de spreker zijn gevoelen in het algemeen
heeft gemeend te moeten doen rusten, en dat hij
oordeelt, in zoverre voldoende te zijn. Maar wensch
men verder te gaan en door te dringen tot het be-
ginsel zelf, waaruit men bij de vervaardiging der
grondwet is uitgegaan, dan kan de spreker tot geen
ander besluit komen, dan dat men daarbij het oog
heeft gehad op eene getemperde monarchie, waarbij
men tevens gewaarborgd zij tegen de aanmatiging der
alleenheersching. En ten einde nu dit beginsel op
afdoende wijze in werking te brengen, koos men dit
middel, om de magten behoorlijk af te bakenen
binnen de grenzen, die voor haar in het bijzonder zijn
beschreven, ten einde niet de eene magt dringe in de
regten en bevoegdheden der andere. Als men dus die
regten en bevoegdheden van de verschillende staats-
magten in vergelijking brengt met de grenzen, waarin
zij zijn besloten, dan zal men tot de erkenning moe-
ten komen, dat op de wijze, als de regering dit ver-
langt, aan artikel 57 eene verkeerde uitlegging wordt
gegeven. — Ziedaar den tweeden grond, waarop spre-
kers gevoelen steunt. — Maar daarenboven, vraagt spre-
ker, welke is de bedoeling van dit artikel? Het strekt,
om het denkbeeld te verwezenlijken, dat de koning den
staat verlegenwoordigt tegen over andere staten. Dien-
volgens verlangde men daarbij, dat hij verbonden en
verdragen kon sluiten. Maar men wilde niet, dat dit
recht zou indringen in de regten van andere magten. Die
zin, die rime uitlegging, waarbij men het opperhoofd
van den staat in deze geheel onbeperkt zou wilsen
doen handelen, kan, volgens spreker, niet in de
bedoeling van het artikel gelegen zijn. — Ziedaar
den derden grond, waarop zijn beweren rust. —
Spreker doet nu het gewigt uitkomen, om zich bij

dit aangelegen onderwerp niet te laten afbrengen door
de bedenkingen, dat in artikel 57 slechts één geval
is uitgesloten nopen 's konings bevoegdheid in deze,
namelijk, dat betrekkelijk den afstand of de ruiling
van grondgebied. Hij acht het gevaarlijk, den re-
gel, die daarbij wordt vooropgezet, in toepassing
te brengen. De wetgever heeft daarbij niet verstaan,
dat, om die ééns bepaalde uitsluiting, 's konings bevoeg-
heid tot het sluiten van verdragen in den meest uitge-
breiden zin moet worden opgevat. Hij weet wel, dat
men niet gearzeld heeft, om van dat gezag op allerlei
wijzegebruik te maken, en hij herinnert daarbij aan
het handelsverdrag, den 2den juli 1824 met Hanno-
ver gesloten, hetgeen eerst 22 jaren later is open-
baar gemaakt. Daarbij was, onder anderen, aan
de grensbewoners verboden, woningen op te rigten.
Maar daardoor was inbreuk gemaakt op de grond-
wettige regten der ingezetenen. Want, tot handha-
ving dier bepaling, werd bij dat verdrag aan de
grensbewoners eene straf opgelegd van vijf jaren cor-
rectionnele gevangenis, in strijd dus met het grond-
wettig voorschrift, waarbij niemand tegen zijnen
wil kan worden afgetrokken van den regter, dien
de wet hem toekent. Ziedaar dus, zegt de redenaar,
dat gezag en die bevoegdheid tot de uiterste grens
gebragt. Ziedaar de redenen, waarom het hoogst
noodzakelijk is, een einde te maken aan de uitbrei-
ding, aan dit artikel 57 gegeven. Ziedaar de keuze,
waartoe men nu is gebragt, die hier te doen staat:
of de bepaling in het besproken artikel moet be-
perkt worden opgevat, of de regering zal moeten
erkennen, dat eene herziening der grondwet nood-
zakelijk is. Er is geen middel tusschenbeiden. Hij
vraagt echter, of het middel, dat thans tot het beoog-
de doel wordt aangeprezen, dat strekken moet, om dat
ongerief te herstellen, namelijk, de aanbidding van een
adres, ten einde de bezwaren daaromtrent aan den kon-
ing kenbaar te maken, doelmatig zij? Hij moet zulks
ontkennend beantwoorden. Dat gevoelen heeft de spre-
ker ook reeds onder de aandacht der Kamer ge-
bragt. Hij is van oordeel, dat het hier geldt eene
verkeerde staatkunde der regering, die ten verdere
strekt van het geheel. En toch, voorbedachte mis-
kenning der grondwet kan hij niet aannemen, om-
dat men reeds 30 jaren lang op dien voet is voort-
gegaan. Maar als men dan eene veranderde en ver-
beterde staatkunde verlangt, dan wende men zich
niet tot den koning; dan is het niet raadzaam, dit
verlangen kenbaar te maken bij het opperhoofd van
den staat. Maar dan is er een veel beter middel aan de
hand. *Dit middel bestaat daarin, om de voordrag-
ten der begrooting NIET goed te keuren, ZOOLANG
men in een zoo belangrijk onderwerp geene betere
staatkunde volgt.* Dit is het eenige geschikte middel,
om te doen kunnen, dat er in dit opzigt verschil van
gevoelen bestaat tusschen de Kamer en de regering
en om aan dat verschil van gevoelen een einde te
maken. Maar daardoor is tevens eene directe aan-
raking met het hoofd van den staat vermeden, die
in een constitutioneel land niet voegzaam is. — Des-
niettemin en alhoewel dit middel niet in het tegen-
woordig voorstel gelegen is, zal de spreker zich met
hetzelfde vereenigen, omdat hij overtuigd is, van de
noodzakelijkheid, om zich elke gelegenheid ten nutte
te maken, om de aandacht der regering te vestigen
op verkeerde handels-staatkunde. Want, al moge nu
bij het hier bedoelde traktaat geene sprake zijn van
afstand of ruiling van grondgebied, dan is het toch
noodzakelijk, bepaaldelijk die verkeerde handels-
politiek aan te geven, die de regering bij het traktaat
met België heeft gevolgd. En wanneer wij hetzelfde
nagaan, dan, waarlijk, moeten wij ons bekommeren
over den weg, dien de regering daarbij is ingeslagen.
Daarbij is, ja, de invoer van Java-koffij en tabak in
België als voordeel bedongen, maar dat voordeel weegt
niet op tegen de vele voordeelen, die aan België zijn toe-
gestaan. De spreker wil nu op de bijzonderheden van
het bewuste traktaat niet terugkomen; dat verdrag
toch is nu reeds in werking. Maar hij wil er de
aandacht op vestigen, hoe zeer men daarbij eene ver-
keerde handels-staatkunde heeft gevolgd. Want daar-
uit zijn aanmerkelijke bezwaren ontsproten. Daaruit
is toch de najver der andere natiën op verregaande
wijze opgewekt. Aan haar is al dadelijk gebleken,
dat aan de Belgen bijzondere voordeelen waren toe-
gekend. Zij nu vermeenden, op grond van verdra-
gen, op dezelfde gronden, aanspraak te kunnen
maken op gelijke voordeelen als aan de Belgen
waren verleend. Daaruit nu ziet men, wat eene
verkeerde handels-politiek kan ten gevolge hebben.
Spreker treedt voorts in eene korte beschouwing van
den eigenlijken handel, omtrent het belaug van weers-
zijden in den in- en uitvoer, in den wederzijdschen
ruil van voortbrengselen of goederen, waaraan men
overvloed heeft en waarvan men op voordeelige wijze
tracht afstand te doen. Hij vraagt zich echter bij
die beschouwingen af, of hij niet, met terugzage op
het verdrag met België, waaromtrent hij de verkeerde
handels-politiek beweert, te zeer hebbe gedwaald op
het gebied der wetenschap en op beginselen, die niet
alleen op de practijk berusten en of hij wel gelet
hebbe op hetgeen in deze in 's lands belang was
te achten. Hij heeft daaromtrent geraadpleegd een
man, die algemeen erkend is als een verdienstelijk
staatsman van het eerste water. Spreker heeft het
oog op *Johan de Wit*, die, door een vriend zijn
gevoelen afgevraagd zijnde, welk stelsel het beste
zij bij het sluiten van verdragen met andere natiën,
ten antwoord gaf, dat men daarbij vooral steeds

zorge, dat met alle natiën hieromtrent zoo veel mo-
gelijk op gelijken voet worde gehandeld. Dat stel-
sel is nog later door een bevoegd beoordeelaar,
een bekwaam Fransch staathuishoudkundige, in het
Journal des Economistes, verdedigd. Op grond dus
van de verkeerde handels-staatkunde, die de rege-
ring heeft gevolgd bij het sluiten van een verdrag
van handel en scheepvaart met België, zal spreker
zich met het voorstel vereenigen, in de hoop, dat
de regering daardoor zal overtuigd worden van het
verkeerde stelsel, waarvan zij is uitgegaan.

De heer van *Dam van Isselt* vestigt er de aan-
dacht op, dat de geachte voorsteller, blijkens de
beantwoording op het algemeen verslag, heeft ge-
twijfeld, of sommigen, die, bij de vroegere open-
bare behandeling van zijn voorstel, verklaard had-
den, zijn gevoelen te deelen, hem thans wel trouw
waren gebleven? De spreker leest toch in die be-
antwoording, dat het hem (voorsteller) heeft ver-
wonderd, in het bedoelde verslag te lezen, dat zeer
vele leden zoo aanmerkelijk met hem in gevoelen ver-
schillen en de uitlegging van artikel 57 der grond-
wet, in dat verslag ontvouwd, voorstaan, en dat slechts
anderen, in sommige afdeelingen, denkbeelden heb-
ben ontwikkeld, eenigzins meer met de zijne over-
eenstemmende; dat alzoo, volgens dat verslag, geen
enkel lid volledig zijn gevoelen zou hebben gedeeld;
dat hij (voorsteller) echter, bij de openbare beraad-
slaging van den 4den mei jl. het tegendeel meende
te hebben outwaard; dat die leden dus, welke toen
verklaarden met hem in te stemmen, later in de af-
deelingen een ander gevoelen moeten hebben geuit,
of hunne meening moest minder aanwkeuring zijn
opgenomen. — De spreker nu moet ten plegtigste
verklaren, dat hij van zijne zijde geen oogenblik
heeft gewankeld in zijn gevoelen. Zijne zienswijze
is in deze niet in het minste veranderd. De eerste
spreker heeft de zaak, waarover hier gehandeld
wordt, zoo duidelijk uiteengezet, dat spreker het
niet noodig acht, daaromtrent in nadere ontwikke-
ling te treden. Hij vraagt alleen, waar het heen
zou, wanneer de uitbreiding, aan artikel 57 der
grondwet gegeven, juist ware, wanneer de beschon-
wing, waarop zij gegrond is, de ware was? Waar
zijn de grenzen van de koninklijke magt, als zij
niet gevonden worden in de grondwet zelve? Als
dit waar is, dan heeft de koning het recht, om alle
internationale belangen met eigen gezag te regelen en
alles bij verdragen met den vreemde daar te stellen.
Zoodoende zou hij ook Pruisische onderdanen in
Nederland kunnen vestigen en aan hen regten kun-
nen verleenen, waarop alleen Nederlanders kunnen
aanspraak maken. En als een gevoelen eens vast-
staat, dan moet men het, volgens den spreker, tot
de uiterste grens volhouden. En als dan de koning
niet gebonden is in artikel 57, door artikel 106,
dan is de koning in zijn recht van tractaten te sluiten
voorreken geheel onbeperkt en dan is hij noch door
de grondwet, noch door eenige wet gebonden. De
spreker nu heeft lang gearzeld, hoedanig in dit
geval zijne stem uit te brengen. Hij herinnert, dat
hij reeds bij de vorige gelegenheid gewenscht had,
dat een ontwerp-adres reeds dadelijk wierd opge-
maakt. Hij ziet dan ook zoo groot bezwaar niet ge-
legen in de aanbidding van een adres aan het geëer-
biedigd hoofd van den staat. Hij moet nogtans er-
kennen, dat het ja hoogst onvoegzaam te achten is
en strijdig met de ware constitutionnele begrippen,
dien weg in te slaan. Als er toch sprake is van
overtreding door 's konings ministers van de koninklijke
bepalingen der grondwet, dan is de vergadering bij
die grondwet verplicht, deswege eene klage in te stel-
len bij den Hoogen Raad. Wij hebben echter na zoo vele
jaren de overtuiging niet, dat de uitlegging, door som-
migen aan artikel 57 der grondwet gegeven, de ware is.
De regering kan ook in dwaling zijn geraakt. Waar
ligt dan dat bezwaar, door het lid uit Zuid-Holland
geopperd, omtrent een eerbiedigd adres aan den kon-
ing? De spreker kan dat bezwaar niet deelen;
want bij zoodanig adres kan men te kennen geven,
dat er nu vooral een bewijs te meer is voor de nood-
zakelijkheid van eene herziening der grondwet. Of
is het, vraagt de redenaar, dan geene waarheid
meer, wat daaromtrent door u allen is gezegd? En
als de koning zegt, dat hij wachten zal, totdat de
overtuiging bij hem geboren zal worden, dat die nood-
zakelijkheid bestaat, zijn wij dan niet verplicht, bij
iedere gelegenheid, op ieder oogenblik die noodza-
kelijkheid aan te toonen? Ja, maar, is het ant-
woord, die Eerste Kamer — en het voorbeeld ligt
ons nog versch in het geheugen — zou ook nu weder
een zoodanig voornemen kunnen afwijzen en in den
weg staan. Maar dit, zegt spreker, mag ons niet terug-
houden. Wij mogen niet terugdeinzen, om te handelen,
zoodanig als onze pligt ons voorschrijft en wat, naar
ons geweten, ons voorkomt, in het belang van den
lande te zijn. Ik zie geen bezwaar, aan den koning
te zeggen: dat artikel 57 vereischt verandering, her-
ziening. Dan hoopt hij, dat wij zullen geraken tot die
zoo verlangde wijziging in een artikel en dat wij herstel-
ling zullen erlangen van de daden der ministers, opdat
niet monigeen het slagtoffer worde van die verkeerde
handels-staatkunde, die men hier gevolgd heeft en men
niet aan anderen toekenne voordeelen, die hun volgens
de wet niet toekomen. De spreker resumeert ten slotte
kortelijk zijn betoog, met de verklaring, dat hij de
uitlegging, aan artikel 57 gegeven, in strijd acht
met de grondwet zelve in hare onderscheidene bepa-
lingen, waarom hij zich met het voorstel vereenigt.

De heeren Storm, Luzac, de Kempnaer en van Rosenthal, hebben nog ten voordeele en de heeren van Heemstra, van Rijkveorsel, Scheers van Haren, van Heloma en Verweij-Méjan tegen het voorstel het woord gevoerd, hetwelk vervolgens door den minister van justitie is bestreden.

De voorsteller, de heer Hoffman, heeft nagenoeg het volgende ter verdediging van zijn voorstel in het midden gebracht. Hij merkt aan, dat de leden, die de grondwettigheid van het traktaat bij het verslag hebben verdedigd, hunne meening uitsluitend op de letter van artikel 57 der grondwet hebben gesteund, zonder te gewagen van artikel 106 en slechts als in het voorbijgaan van de wet van 19 juni 1845. Spreker meent, echter, met den redenaar uit Utrecht, dat een en ander wel in verband tot elkander dient beschouwd te worden, om in deze tot de verlangde waarheid te komen. Spreker had de verdediging van de meening, alsof de regering de bevoegdheid zou hebben om traktaaten, als de onderwerpelijke, buiten medewerking der Staten-Generaal te sluiten, op grond van artikel 57, niet uit den boezem dezer vergadering verwacht. Verre is het, dat hij inbreuk wil maken op de bevoegdheid der kroon; dit zou in strijd zijn met den door hem afgelegden eed; maar behalve de regten der kroon, hebben de Staten-Generaal ook nog andere regten te bewaren, en voor deze mag hij bezorgd zijn, als hij een man als van Hogendorp hoort zeggen, dat de meeste handelingen eene strekking hebben om het aandeel van de nationale vertegenwoordiging in de wetgeving minder, en derhalve, bij een natuurlijk gevolg, het aandeel der kroon meerder te maken. Deze strekking, zoo voortgaande, moet eindelijk brengen tot de volstrekte magt, die met de vormen der nationale vertegenwoordiging omgeven is. De volstrekte magt is volstrekt strijdig met de grondwet, en eene volstrekte magt met behoud der grondwettige vormen, is nog gevaarlijker dan zulk eene magt zonder grondwet. De pligt, om de grondwet te handhaven bestaat derhalve op eene uitmuntende wijze in de handhaving van den geest der grondwet, opdat deze niet verloren ga, en de vormen alleen overblijven. »En zou het dan, vraagt de spreker, met den geest der grondwet overeenstemmen, elk artikel als op zich zelf staande, en niet in verband met andere artikelen van dezelfde wet te beschouwen? De grondwet wil eene getemperde monarchie, zegt de schrijver van de Bijdragen tot herziening der grondwet in 1840. Op dien grondslag neemt spreker aan, dat elk regt, bij de grondwet verleend, door regten, die hij aan anderen heeft toegekend, wordt geregeld en beperkt. De spreker beroept zich voorts op de aanspraak bij de sluiting der dubbele kamer, in 1815 namens den koning gehouden, welke gewaagt van de juiste beperkingen, welke bij de grondwet omtrent alle uitoefening van gezag gemaakt zijn. Die woorden zijn toch zeker geene ijdele klanken: de Staten-Generaal mogen er althans niet toe medewerken, om ze daartoe te maken, Indien het onderscheid, waarvan het verslag spreekt, dat er zou zijn, eene scheiding tusschen nationale en internationale wetgeving, bestaat, dan zou het met de nationale wetgeving spoedig gedaan zijn. Vele artikelen der grondwet zouden dan geen waarborg voor de natie bevatten. Spreker meent, dat de regering zelve, bij het tarief van 1845, niet zondanige uitgestrekte uitlegging heeft voorgestaan. In de memorie nopens de wet over het kiesregt, erkent de regering, dat artikel 6 niet beheerscht wordt door artikel 140 der grondwet en dat beide, als onderdeelen van ééne en dezelfde wet, gelijktijdig kunnen werken. Juist zoo beschouwt de spreker hier de artikelen betrekkelijk de sluiting van traktaaten. Hij brengt nog andere autoriteiten bij en zegt, dat, wanneer zijn voorstel ook meer bijzonder strekt tot handhaving der regten van het volk in zijne vertegenwoordigers, daardoor de regten der kroon in het minst niet worden aangerand. Spreker althans heeft daarmede naar zijne innige overtuiging gehandeld.

Tot de stemming overgegaan zijnde, is het voorstel verworpen met eene meerderheid van 43 tegen 10 stemmen (1).

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— Uit het algemeen verslag over het wets-ontwerp tot intrekking van den accijns op de rogge, blijkt, dat in het algemeen bijkans alle leden verklaarden, niet alleen nog te blijven hechten aan hunne beschouwingswijze, bij de eerste overwegingen kenbaar gemaakt, en aan de bezwaren, toen bij hen opgerezen, en daarvan door de beantwoording der regering niet te zijn teruggelaten, maar zelfs bleek het, dat velen van hen daarin, door de nadere ontwikkeling van de vroeger twijfelachtige bedoelingen der regering en door de oplossing, welke zij aan de geopperde bezwaren getracht had te geven, nog sterker waren bevestigd.

Bij de overweging, dat de drang der behoeften merklijk is afgenomen, een gelukkig gevolg van het meer zijne vervulling naderend uitzigt op eenen gezegden oogst, en van het dalen der prijzen van de eerste levensmiddelen, scheen ook de overtuiging van het gering belang der voorgedragene verligting, een belang niet noemenswaardig, waar de gemeentepcenten op dezen accijns — schijnbaar in strijd met de beginselen van dit wets-ontwerp — in stand zullen blijven als eigen plaatselijk belastingsmiddel, — te winnen in kracht en gewigt tegenover het bezwaar

van de in de plaats daarvan voorgestelde buitengene opcenten. — De bezwaren tegen de voorgestelde middelen bleven dan in volle kracht; zij hadden nog in de schatting van sommigen meer gewigt verkregen, sedert de beantwoording der regering en de veranderingen, daarbij voorgesteld. De heffing van 5 nieuwe opcenten op het regt van successie vond mede weinig bijval; dat regt is reeds hoog opgevoerd; bij opvolging in eenen boedel, vallende in de hoogste klasse van 10 pCt., en bestaande in buitenlandsche effecten, zoude, na de nu voorgestelde verhooging, ongeveer een vierde van den geheelen boedel als versterfregt aan het rijk vallen.

's Hertogenbosch, 26 juli. Bij de afgeloopene provinciale staten-vergadering van Noord-Brabant, is ook de reeds zoo didwils behandelde kwestie over het uitwateringskanaal ter sprake gekomen en zulks ten gevolge van talrijk ingekomene klagen en rekwesten. De provinciale staten hebben dan ook besloten, bij een adres aan Z. M. den koning, op de uitvoering van gezegd werk aan te dringen.

Arnhem, 28 juli. Gedurende de beraadslagingen over den eersten titel van het tweede boek van het ontwerp van Strafwetboek hadden wij reeds melding zien maken van eenen brief, door Amsterdamsche predikanten omtrent het regt van placet aan de protestantsche leden der Kamer gezonden en aan de katholieke medegedeeld. De Tijd en de Noord-Brabander deelen in extenso dien brief van de predikanten der Nederduitsche, Waalsche en Engelsche hervormde gemeenten, den ring van Amsterdam uitmakende, mede. Het is het eerste voorbeeld, voor zover wij weten, waarbij men op de individuele leden invloed heeft trachten uit te oefenen en daartoe de godsdienst als hefboom heeft misbruikt. Men spreekt wel in den brief van een grondwettig regt van petitie; maar ten onregte, want eene petitie wordt aan de Kamer verzonden, niet aan de individuele leden. De Amsterdamsche predikanten hebben zich bemoeid met zaken, die hun niet aangaan. Hun mogen de belangen der protestantsche kerk ter harte gaan; zij hebben zich met die der katholieke niet te bemoeijen. Men heeft eene regtsvraag tot een punt van geloof trachten te maken en men is er in geslaagd, de meerderheid der Kamer een bewijs van onverstand en onverdraagzaamheid te doen geven, welke in onze eeuw weinig passen. Op het eigen oogenblik, dat men zich beklagt over hetgeen men de heerschappij der katholieke geestelijkheid noemt, tracht de protestantsche de hare geldend te maken en zich eene magt van beoordeeling over zaken, haar geheel vreemd, aan te matigen. Zoo doende zouden wij langzamerhand tot de treurige tijden der heerschende kerk terugtreden. Wanneer men soms van de zijde der katholieken over zoogenaamde dominocratie klaagt, zoo houden wij die klacht onjuist, dewijl wij weten, dat de meerderheid der verstandige liberalen de ergerlijke gebeurtenissen der laatste dagen evenzoer afkeurt als wij, maar wij begrijpen haar echter volkomen en de Amsterdamsche predikanten hebben het hunne daartoe bijgebracht. Op die wijs wordt de tweedragt in een volk gewekt, godsdienstige partijchap in het leven geroepen; en welke daarvan de treurige gevolgen zijn, leert ons onze eigene geschiedenis. Wij hebben ons land opregt lief, wij beminnen de vrijheid in alles en voor allen, — maar juist daarom smart ons het gebeurde diep; want de weg, welken men ingeslagen heeft, leidt ten verderve. Wanneer de fakkel der tweedragt, dien men moedwillig tusschen de protestantsche en katholieke Nederlanders geworpen heeft, heller en heller gaat branden en eindelijk alles rondom zich verteert, — men wijte het zichzelf en eener even onberadene als ongepaste tusschenkomst.

In ons artikel van verleden zondag noemden wij den heer VAN AKERLAKEN als die zich ditmaal eens verstandig had aangesteld. Het zeldzaam feit verdiende vermelding. Wanneer wij, echter, andere bladen gelooven moeten, zou dit minder juist zijn en die heer alleen gezegd hebben, dat het weglaten der bepalingen omtrent het placet geene reden voor hem was om den eersten titel af te stemmen. Over eenige maanden zal de Staats-Courant ons waarschijnlijk de beraadslagingen mededeelen, en wij zullen dus zoolang onze nieuwsgierigheid met betrekking tot dit punt moeten uitstellen. Het verdient opmerking, dat de Staats-Courant, aan welke nimmer vlugheid ten laste gelegd werd, sedert de laatste vergrooting van het personeel veel achterlijker is in het mededeelen van het verhandelde in de Tweede Kamer dan vóór die vergrooting. Wij hopen haar spoedig tot haren ouden toestand teruggebracht te zien; want nu is zij slechter dan ooit.

— Bij ons bericht omtrent de komst van den koning van Württemberg (Arnhemse Courant van 11 dingsdag) dient nog gevoegd, dat den 23sten dezer hier, van het Loo, aangekomen zijn HH. HH. de hertog en hertogin de Montmorency, welke hunnen intrek namen in het hôtel de Zon van den heer de Haas en den volgenden dag per stoomboot naar Rotterdam zijn vertrokken. — Twee dagen later, den 25sten, zijn met den laatsten spoortrein, van Soestdijk aangekomen en hebben in hetzelfde hôtel overnacht HH. KK. HH. de erfgroothertog en erfgroothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach. Na te zamen met H. K. H. de prinses van Oranje, die in den vroegen morgen van den 26sten van het Loo was aangekomen, in genoemd hôtel te hebben ontbeten, zijn de vorstelijke personen aan boord der Keulse boot gegaan; de eersten met het doel om naar hunne staten terug te keeren, de prinses van Oranje om — zoo als wij gemeld

hebben — haren koninklijken vader te ontmoeten te gaan.

— Gisteren avond, omstreeks tien ure, verzamelde zich eenig volk voor het huis van den winkelier P. Riemer in de Walstraat alhier, ten gevolge der meening van sommigen, dat hij aardappelen zoude hebben opgekocht. De politie begaf zich onmiddellijk naar opgenoemde plaats, en wendde alle pogingen aan, om het volk tot rustig huiswaarts keeren te bewegen. De heer Böhlingk, fungerend burgemeester dezer stad, die zich mede spoedig op de plaats des oloops bevond, bragt er, door zijne toespraken, mede veel toe bij, om ongeregelheden te weeren, met het gelukkig gevolg, dat, nadat een gedeelte van het garnizoen was onder de wapenen gekomen en sterke patrouilles de stad doorkruisten, ten een ure na middernacht, alle zamenscholing had opgehouden, zonder dat er vreeze was, dat deze zich zoude herhalen.

— Uit de jongste Fransche bladen nemen wij het volgende over:

Zwitserland gaat dagelijks de uitbarsting eener crisis te ontmoet en ieder oogenblik kunnen wij het bericht van noodlottige gebeurtenissen verwachten. De zeven vereenigde kantons hebben geprotesteerd tegen de beslissing van den Zwitserschen landdag. Tegelijkertijd is de president van het Vorort, de heer Ochsenbein verplicht geweest, zich in vijandige houding te stellen tegenover de klubs, die met geweld dreigen, ten einde zelve eene beslissing van den landdag ten uitvoer te leggen.

— Het Spaansche gouvernement schijnt alle hoop op het sluiten eener leening te hebben verloren. Een progressistisch banket heeft te Madrid plaats gehad op den 27sten dezer, bij gelegenheid der provinciale verkiezingen; men heeft daarbij de gezondheid van Espartero gedronken.

— Volgens de Vossische Ztg. zou er eene belangrijke arrestatie, die van den maarschalk Przewski, te Kowno, in het district van Wilna (Rusland) gedaan zijn, welke zou gevolgd zijn door die der vrienden van dezen hoogen ambtenaar. Hunne goederen moeten onmiddellijk verbeurd verklaard geworden zijn. Deze strenge maatregelen staan in verband met eene zamenzwering, welke, voor twee jaren zou mislukt zijn en waarbij zou betrokken zijn geweest een zeer jeugdig meisje, niet van voornoemde maarschalk. Er was plan tot het in opstand brengen van Lithauen. De hoofdschuldigde, Magdzinski, was er in geslaagd te ontsnappen naar Brussel; het schijnt nu, dat het de inlichtingen van een valschen broeder (een' meeneedig zamenzweerder) zijn, welke deze schier geheel vergetene poging weder in het geheugen teruggeroepen en nieuwe vervolgingen uitgelokt hebben. Het jonge meisje bekennt, zegt men, hare deelneming aan het komplot; maar zij ontkent volstrektelijk, dat haar oom en de andere gearresteerde personen daarvan kennis hebben gedragen.

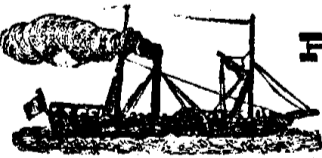
Advertentiën.

WILLIGE VERKOOPING, te Amsterdam,

op Dingsdag den 3den Augustus 1847, des voormiddags ten 11 ure, op de Binnen-Amstel, bij de Hooge Sluis, aan de meestbiedenden of hoogstmijnenden, om contant geld, van het NEDERLANDSCH RIJNSCHIP HERTA, met deszelfs TUIGAGIE en GEREEDSCHAPPEN, groot 5672 Centenaars, en zulks in kavelingen ieder afzonderlijk, en later bij elkander in slag; ligplaats bovenvermeld, alwaar hetzelfde op Zaterdag 31 Julij en Maandag 2 Augustus voor ieder te zien is.

Nadere informatie bij den Heer G. GEERS, Warmoesstraat bij de Nieuwenbrugsteeg, No. 118.

RIJN- en IJSEL- STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling voor de maand Juni 1847.

Van Arnhem naar Emmerik, Wezel, Dusseldorp en Keulen: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur; in correspondentie met den tweeden Spoortrein van Amsterdam.

Van Keulen naar Dusseldorp, Wezel en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des avonds om 8 uur; in correspondentie met den derden of vierden Spoortrein naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage.

Van Arnhem naar Doesborgh, Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 11 uur; na aankomst van den eersten Spoortrein van Amsterdam.

Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Doesborgh en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 3 uur; in correspondentie met den derden Spoortrein van Arnhem naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 28 Juli 1 El 8 Palm 8 Duim; gew. 4 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.

(1) Zie ons vorig nummer.